

Monmouthshire Select Committee Minutes

Pwyllgor Dethol Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus
Neuadd y Sir Brynbuga NP15 1GA
Dydd Llun, 28ain Gorffennaf, 2025, 9.30 am

Cynghorwyr yn Bresennol

Cynghorydd Sir Armand Watts (Cadeirydd)

Cynghorydd Sir: Jill Bond, Steven Garratt, Meirion Howells, Penny Jones, Tony Kear, Dale Rooke, Armand Watts, Jan Butler, Christopher Edwards, Maureen Powell, Sue Riley, Louise Brown, Jackie Strong, Tudor Thomas, Su McConnel, Peter Strong, David Jones, Phil Murphy, Ann Webb, Ian Chandler, Angela Sandles, Sara Burch, Catrin Maby

Swyddogion yn Bresennol

Hazel Ilett, Rheolwyr Craffu
Robert McGowan, Swyddog Polisi a Chraffu
Sharran Lloyd, Rheolwr Datblygu Bwrdd Gwasanaethau Lleol

Ymddiheuriadau: Cynghorydd Sir Maria Stevens

1. Ymddiheuriadau am absenoldeb

Cafwyd ymddiheuriadau gan y Cynghorydd Sirol Maria Stevens, a oedd yn cael ei dirprwyo gan y Cynghorydd Sirol Peter Strong.

2. Datganiadau o Fuddiant

Datganodd y Cynghorydd Sirol Penny Jones fuddiant nad yw'n rhagfarnus mewn perthynas â'i swydd fel aelod annibynnol o BIPAB.

3. Fforwm Agored i'r Cyhoedd

Neb yn bresennol.

4. Cynigion Ysbyty Nevill Hall

Rhoddodd Hannah Evans (Cyfarwyddwr Gweithredol Strategaeth, Cynllunio a Phartneriaethau) gyflwyniad ac ateb cwestiynau'r aelodau, ynghyd â Dr Paul Mizen (Arweinydd Clinigol ar gyfer Trawsnewid Gwasanaethau).

Pwyntiau Allweddol o Gyflwyniad Hannah Evans

- Cyd-destun a Phwrpas:** Esboniodd Hannah y ffocws ar Ysbyty Nevill Hall oherwydd presenoldeb Concrit Aeredig wedi'i Awtoclafluo a'i Atgyfnerthu (RAAC), sy'n peri risgiau seilwaith ac wedi gwneud y safle yn flaenoriaeth ar gyfer buddsoddi ac ailddatblygu.

- **Pwysigrwydd Strategol:** Mae Nevill Hall wedi'i lleoli fel safle allweddol ar gyfer darparu gofal iechyd lleol a rhanbarthol, gyda buddsoddiadau diweddar fel uned radiotherapi newydd a chanolfan cataract rhanbarthol, sy'n gwasanaethu nid yn unig Gwent ond hefyd rhanbarthau cyfagos.
- **Datblygiadau Gwasanaeth:** Bu cynnydd o 20% mewn llawdriniaethau dydd yn Nevill Hall, ac mae'r ysbyty yn cael ei ddatblygu fel canolfan lawfeddygol, gyda chynlluniau i ehangu llawfeddygaeth dydd, cyfleusterau asesu, a gwasanaethau cleifion allanol.
- **Her Concrit Aeredig wedi'i Awtoclafio a'i Atgyfnerthu (RAAC):** Mae presenoldeb RAAC yn effeithio ar rannau sylweddol o'r ystâd, ac mae angen mesurau lliniaru fel propio a sgaffaldiau, ond y nod hirdymor yw cael gwared ar RAAC a defnyddio hyn fel cyfle i gywiro maint a moderneiddio'r ysbyty.
- **Proses Achos Busnes:** Mae'r ailddatblygiad yn y cam achos amlinellol strategol, sy'n cynnwys ymgysylltu cynnar, diffinio'r achos dros newid, a pharatoi ar gyfer cynllunio ac ymgynghori mwy manwl mewn camau achos busnes diweddarach.
- **Model Gwasanaeth sy'n Dod i'r Amlwg:** Mae'r cynlluniau'n cynnwys canolfan ragoriaeth llawfeddygaeth dydd, cyfleusterau drws ffrynt / asesu integredig, cynnal a chadw'r uned mân anafiadau, ehangu gwasanaethau canser (radiotherapi a chemotherapi), datblygu canolfan iechyd menywod, a gwella gwasanaethau diagnosteg a therapi.
- **Ymgysylltu ac Ymgynghori:** Mae'r tîm yn ymgysylltu'n weithredol â staff, rhanddeiliaid, a'r cyhoedd trwy arolygon, cyfarfodydd, ac allgymorth uniongyrchol, gan geisio adborth ar yr achos dros newid ac egwyddorion sy'n dod i'r amlwg, gydag ymrwymiad i gyfranogiad parhaus trwy gydol y broses ailddatblygu.

Cwestiynau Allweddol gan Aelodau

Y Cynghorydd Sirol Edwards

- Gofynnodd pwy ysgogodd ailddatblygu Nevill Hall – y Bwrdd Iechyd neu Lywodraeth Cymru, a pham, gan geisio eglurder ar y broses a'r achos buddsoddi.

Cadarnhaodd Hannah fod y Bwrdd Iechyd wedi cychwyn y broses, gyda chefnogaeth Llywodraeth Cymru, oherwydd y brys a grëwyd gan RAAC. Roedd Nevill Hall bob amser ar strategaeth yr ystâd, ond roedd RAAC wedi ei wneud yn brif flaenoriaeth.

- Mynegodd bryder y gallai'r ymgynghoriad roi disgwyliadau afrealistig i'r cyhoedd, gan gwestiynu pa wasanaethau cleifion mewnol arbenigol (e.e. anadlol, gastroenteroleg, cardioleg, pediatreg) fydd ar gael yn realistig yn Nevill Hall, o ystyried cyfyngiadau gwasanaeth presennol.

Eglurodd Hannah na fydd arbenigeddau aciwt (e.e. cardioleg, gastroenteroleg, pediatreg) yn dychwelyd i Nevill Hall, gan fod angen canoli yn y Faenor ar gyfer cynaliadwyedd ac ansawdd. Bydd gwasanaethau cleifion allanol a rhai gwasanaethau achos dydd yn cael eu darparu yn Nevill Hall, ond nid arbenigeddau cleifion mewnol aciwt.

- Holwyd maint triniaeth canser yn Nevill Hall, gan nodi bod radiotherapi ar gael ond bod cemotherapi a haematoleg yn gyfyngedig, a gofynnwyd am ddibyniaeth ar godi arian cymunedol ar gyfer y gwasanaethau hyn.

Esboniodd Hannah a Paul fod radiotherapi bellach ar gael yn Nevill Hall, gyda chynlluniau i ehangu cemotherapi a gwasanaethau canser eraill mewn partneriaeth â Felindre.

- Gofynnodd am gyngor ar sut i reoli disgwyliadau'r cyhoedd a sicrhau y bydd barn trigolion yn dylanwadu ar ganlyniadau, yn enwedig gyda dim ond pythefnos ar ôl yn yr ymgynghoriad.

Cydnabuodd Hannah yr her o reoli disgwyliadau, gan bwysleisio bod yr ymgysylltiad yn ddilys ond ni fydd yn gwrthdroi canoli gwasanaethau aciwt blaenorol. Mae'r broses wedi'i chynllunio gyda goruchwyliaeth annibynnol (Flice) i sicrhau tryloywder ac atebolrwydd.

- Gofynnwyd a oes cynlluniau datblygu neu ymgynghoriadau tebyg ar gyfer Ysbyty Cymunedol Cas-gwent a sut mae'n cyd-fynd â'r strategaeth ehangach.

Dywedodd Hannah nad yw Cas-gwent a Dyffryn Mynwy yn rhan o brosiect presennol Nevill Hall ond eu bod wedi'u cynnwys yn y strategaeth ystadau ehangach. Mae Cas-gwent yn cael ei ystyried yn strategol bwysig, a bydd Dyffryn Mynwy yn cael ei ddatblygu ymhellach mewn partneriaeth ag awdurdodau lleol.

- Adroddwyd am faterion cyrchu'r arolwg ar-lein a gofynnwyd a yw'r arolwg yn amlinellu'n glir beth sy'n gyraeddadwy i helpu i reoli disgwyliadau. Gofynnwyd hefyd a yw ysbyty Cas-gwent a Dyffryn Mynwy wedi'u cynnwys yn y rhaglen hon neu a ydynt ar wahân.

Addawodd Hannah ymchwilio i'r problemau mynediad arolwg a adroddwyd, ac ailadroddodd bwysigrwydd cyfathrebu clir er mwyn rheoli disgwyliadau.

Y Cynghorydd Sirol Powell

- Rhannodd y Cynghorydd Sirol Powell brofiad personol am yr anhawster o deithio i gael triniaeth canser a gofynnodd am effaith cael gwared ar gynhalwyr nenfwd (a osodwyd oherwydd RAAC) yn Nevill Hall – yn benodol, a fyddai angen cau'r ardaloedd yr effeithir arnynt yn ystod y gwaith neu a allai gwasanaethau barhau.

Croesawodd Hannah yr adborth cadarnhaol ar radiotherapi lleol, eglurodd mai dim ond rhai mathau o ganser sy'n cael eu trin yn lleol ar hyn o bryd, ac esboniodd, er y gallai fod angen rhai newidiadau interim (fel gwasanaethau symud), nid yw logisteg fanwl am gau neu ddefnydd parhaus wedi'i chwblhau eto. Mae'r ysbyty yn gweithio'n agos gyda pheirianwyr i sicrhau diogelwch a bydd yn addasu yn ôl yr angen.

Y Cynghorydd Sirol Butler

- Gofynnwyd am y mater parhaus o ddim ond un lifft sy'n gweithio yn Nevill Hall, diffyg grisiau gerllaw, a'r gorlenwi sy'n deillio o hynny – yn benodol, a oes cynlluniau lliniaru tymor byr ar gyfer y sefyllfa anfoddhaol hon.

Cadarnhaodd Hannah fod trwsio'r lifftiau yn flaenoriaeth ar hyn o bryd, gyda chynlluniau ar waith i fynd i'r afael â'r broblem, a bod rhai gwasanaethau yn cael eu hadleoli i leihau'r defnydd o lifftiau.

- Gofynnwyd a yw cau'r Uned Mân Anafiadau yn Nevill Hall wedi cynyddu'r pwysau ar Ysbyty'r Faenor ac a oes pryderon am staff yn cael eu dad-sgilio o ganlyniad.

O ran yr Uned Mân Anafiadau, dywedodd Hannah nad yw data yn dangos effaith negyddol sylweddol ar y Faenor o gau'r uned dros nos, a bod cylchdroi staff a goruchwyliaeth ymgynghorol yn cael eu cynnal i atal dad-sgilio.

Y Cynghorydd Sirol Bond

- Esboniodd y Cynghorydd Sirol Bond ei bod hi'n aelod o Llais a gofynnodd pryd y byddai adborth gan Llais yn cael ei adolygu a phryd y byddai penderfyniad ar yr opsiwn a ffefrir ar gyfer Nevill Hall yn cael ei wneud.

Esboniodd Hannah fod adolygiadau rheolaidd gyda Llais, gyda'r ymgysylltiad presennol i ddod i ben ganol mis Awst, ac yna adroddiad. Bwriedir i'r achos amlinellol strategol fynd i'r bwrdd iechyd ym mis Medi, ac ar ôl hynny bydd yn cael ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru. Ni ddisgwylir i adeiladu gwirioneddol neu newidiadau mawr ddechrau tan 2027-2028 oherwydd y broses achos busnes hir.

Y Cynghorydd Sirol Riley

- Gofynnodd am argaeledd data ar nifer y dioddefwyr cancer eilaidd yn ardal Aneurin Bevan, nodi nad oes gan Lywodraeth Cymru'r data hwn, a holwyd a fyddai triniaethau radiotherapi uwch fel Radiotherapi Abladol Stereotactig (sef SABR) ar gael yn lleol.

Dywedodd Hannah nad oedd ganddi'r niferoedd penodol ond y byddai'n ceisio dilyn i fyny. Esboniodd, er bod uchelgais ar y cyd â Felindre i ddychwelyd cymaint o ofal â phosibl, bydd radiotherapi cymhleth yn parhau i fod ar safle Felindre oherwydd anghenion arbenigedd ac offer arbenigol.

- Gofynnwyd pa wasanaethau ychwanegol ar gyfer dioddefwyr cancer eilaidd sydd wedi'u cynllunio, gan dynnu sylw at opsiynau lleol cyfyngedig a rhannu profiad personol gyda radiotherapi arbenigol.

Sicrhaodd Hannah y bydd staff yn cylchdroi rhwng safleoedd i gynnal sgiliau ac y bydd safon gofal Nevill Hall yn cyfateb i safon Felindre ar gyfer cleifion cymwys, gyda rhai gwasanaethau cymorth fel allgymorth Maggie yn cael eu hehangu, er na ellir darparu pob gwasanaeth arbenigol yn lleol ar hyn o bryd.

- Dywedodd fod y cleifion mwyaf sâl yn aml yn gorfod teithio pellaf a nododd fod cefnogaeth Maggie yn Nevill Hall yn gyfyngedig ac nid yw'n darparu ar gyfer dioddefwyr cancer eilaidd yn llawn.

Roedd Hannah yn cydnabod y pryder am deithio i'r cleifion mwyaf sâl a'r cyfyngiadau presennol o gymorth lleol, gan ailadrodd nad yw dychwelyd arbenigol pellach wedi'i gynllunio ar hyn o bryd, ond nodwyd yr adborth.

Y Cynghorydd Sirol Brown:

- Gofynnwyd a fyddai paneli solar yn cael eu cynnwys ar adeilad newydd Nevill Hall a chroesawodd y ffocws ar flaenoriaethau lleol.

Dywedodd Hannah y byddai paneli solar neu fesurau datgarboneiddio eraill yn cael eu hystyried fel rhan o'r dyluniad, ond nid oes unrhyw beth wedi'i benderfynu eto.

- Gofynnwyd am seminar arall ar gefn gwlad Gwent ac ysbytai lleol, yn enwedig o ran lleoleiddio gwasanaethau.

*Cadarnhaodd Hannah fod yn barod i ddychwelyd am sesiwn ar Ysbyty Brenhinol Gwent, Cas-gwent, ac ysbytai lleol. **Cam Gweithredu: Hazel Ilett***

- Tynnodd sylw at faint poblogaeth Cas-gwent yn erbyn y Fenni ac eiriolodd dros uned mân anafiadau yng Nghas-gwent, gan fynegi pryderon am Uned Brys yn y Faenor a dryswch cyhoeddus ynghylch pa uned mân anafiadau i'w ddefnyddio.

Eglurodd Hannah mai Nevill Hall ac Ysbyty Sant Gwynllŵg yw blaenoriaethau ystad gyfredol, ac nid oes unrhyw gynlluniau i ailgyflwyno uned mân anafiadau yng Nghas-gwent ar hyn o bryd, gan nodi'r dalgylch ehangach ar gyfer uned mân anafiadau Nevill Hall.

Y Cynghorydd Sirol Garratt

- Gofynnwyd am beidio ag anghofio ardal y gogledd-ddwyrain (Trefynwy), gan sôn am heriau gyda mynediad lleol at wasanaethau fel brechiadau a mynegi gobaith y byddai Dyffryn Mynwy yn dod yn flaenoriaeth uwch gyda mwy o wasanaethau ar gael.

Cydnabuodd Hannah y sylw, mynegodd anogaeth am safle Dyffryn Mynwy, a nododd fod yr adborth wedi'i nodi.

Y Cynghorydd Sirol Chandler

- Diolchodd i staff BIPAB am siarad â chynghorwyr a mynegodd ei bod yn gadarnhaol clywed am yr ymrwymiad hirdymor i Nevill Hall fel ysbyty cymunedol lleol a chanolfan ranbarthol.

Cytunodd Hannah i ddilyn i fyny gydag Ian Chandler all-lein ynglŷn â sut mae Nevill Hall yn ffitio i'r system iechyd a gofal cymdeithasol ehangach.

- Tynnodd sylw at bwysigrwydd paru gwasanaethau i broffil y boblogaeth, yn enwedig i'r henoed, a chroesawu'r ffocws ar orthopaedeg ac offthalmoleg.
- Gwerthfawrogi ymgysylltiad cynnar â chymunedau a rhanddeiliaid.
- Gofynnwyd iddynt weld y cynigion yng nghyd-destun y system iechyd ehangach, gan gynnwys iechyd y cyhoedd, gofal sylfaenol, atal, a gofal cymdeithasol, ac awgrymodd sgwrs ddilynol ar yr integreiddio hwn.
- Holwyd sut y byddai lleihau nifer y gwelyau yn effeithio ar restrau aros ar gyfer llawdriniaethau aciwt a dewisol.
- *Eglurodd Hannah fod y ffocws ar y math o welyau a pharu'r gweithlu i anghenion cleifion, nid dim ond nifer y gwelyau, a bod model Cas-gwent o ofal i'r henoed yn cael ei ystyried i'w ailadrodd. Dywedodd efallai na fydd nifer y gwelyau yn newid, ond bydd natur a mynediad i welyau yn cael eu haddasu i adlewyrchu anghenion yn well.*
- Cefnogi'r ffocws ar ddiagnosteg a gwaith ataliol, gan adleisio sylwadau blaenorol am fynediad lleol i wasanaethau fel brechiadau.

Pwysleisiodd Paul Mizen fod gwaith yn mynd rhagddo i ddarparu cymaint o ofal â phosibl yn agos at adref, ochr yn ochr â'r datblygiadau yn Nevill Hall. Nododd y bydd y gwaith system ehangach hwn yn parhau a disgwylir iddo ddod â manteision sylweddol yn y dyfodol, gan y gall mwy o ofal iechyd a ddarperir ar hyn o bryd mewn ysbytai symud i leoliadau cymunedol.

Crynodeb y Cadeirydd

Diolchodd y Cadeirydd i Hannah a Paul am eu hamynedd wrth ateb cwestiynau'r aelodau a diolchodd i Dan am hwyluso'r sesiwn. Nododd y Pwyllgor gais am Seminar Aelodau yn y dyfodol ar Ysbyty Brenhinol Gwent, Cas-gwent, ac ysbytai lleol.